

Ν.Ε ΓΛΩΣΣΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ : ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

1. Να βρεις ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου και να την υπογραμμίσεις:

- α) Σε μερικά σπίτια βρέθηκαν εκτεταμένα τμήματα τοιχογραφιών.
- β) Ένα από αυτά παρουσιάζει ευκίνητους πιθήκους σε φυσικό μέγεθος να σκαρφαλώνουν ανάμεσα σε βράχους.
- γ) Βλάστηση στο έδαφος και χελιδόνια στον αέρα ζωηρεύουν το τοπίο, υπάρχουν μάλιστα και συστάδες από κρόκους.
- δ) Η τέχνη είχε σημειώσει μεγάλη ανάπτυξη στον οικισμό της θήρας.
- ε) Θαυμάσια είναι η παράσταση ενός Αφρικανού, και άλλα τμήματα κονιαμάτων διακοσμούνται με σπειροειδή θέματα σε ωραίους συνδυασμούς. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών

2. Να βρεις ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου και να την υπογραμμίσεις:

- α) Ο λαϊκός αφηγητής χρησιμοποιεί συνήθως ενεστώτα και παρατατικό ή αόριστο, συνδέει τις προτάσεις μεταξύ τους κατά παράταξη κι αποφεύγει το μακροπερίοδο λόγο.
- β) Η γλώσσα του ελληνικού παραμυθιού είναι απλή.
- γ) Οι διάλογοι δίνονται σε συνεχή λόγο, χωρίς να δηλώνονται τα πρόσωπα. Μ' ένα απλό «λέει» καταλαβαίνουμε τις αλλαγές.
- δ) Πιο γνήσια κυρίως είναι τα κείμενα που δίνονται από αγράμματους ανθρώπους, γιατί αυτά διασώζουν το ύφος και τη σύνταξη της νεοελληνικής γλώσσας.

3. Να βρεις ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου και να την υπογραμμίσεις:

- α) Πολλά παρασύρθηκαν από τον αιώνιο αντίπαλο τους, τα ποτάμια, άλλα πάλι ανατινάχθηκαν στον τελευταίο πόλεμο, ενώ αρκετά βυθίστηκαν στις τεράστιες τεχνητές λίμνες των υδροηλεκτρικών έργων.
- β) Τέτοια γεφύρια έπαψαν να χτίζονται από τις αρχές κιάλας του αιώνα, ενώ πιο πρακτικές χαράξεις δρόμων έσπρωξαν στο περιθώριο όσα απέμειναν.
- γ) Από τα αμέτρητα παλιά κτίσματα που δημιούργησε και χρησιμοποίησε ο Ηπειρώτης, εκείνο με το οποίο συνδέθηκε περισσότερο, που εξέφρασε το πείσμα και εξυπηρέτησε τον αγώνα του, ήταν το μονότοξο και άλλοτε το πολύτοξο πέτρινο γεφύρι.
- δ) Άλλα μισογκρεμισμένα κι άλλα έτοιμα να τα γκρεμίσει ο χρόνος, στέκουν εκεί να μας θυμίζουν παλιούς ορεινούς δρόμους,
- ε) Δρόμους του μόχθου που περιδιάβηκε ο Ηπειρώτης για να μπορέσει να επικοινωνήσει, να οδηγήσει τα κοπάδια του, να ανταλλάξει τα προϊόντα του.
- στ) Γνωστά ως τώρα είναι γύρω στα πεντακόσια, ενώ ελάχιστα από αυτά χρησιμοποιούνται ακόμη.

Περιοδικό «Γαίόραμα»

4. Να βρεις ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου:

- α) Πιο γνώριμος του φάνηκε ο κόσμος αυτός, πιο δικός του.
- β) Τράβηξε ύστερα λίγο πιο πέρα, έκοψε αριστερά, μπήκε στο μεγάλο δάσος.
- γ) Ανάσανε βαθιά το βουνίσιον αγέρα, στάθηκε μια στιγμή και τ' άκουσε ζωντανό το βούισμα εκείνο των δέντρων – που μακρινό τον ακολουθούσε τότε στη Γερμανία.
- δ) Κατέβηκε. Μικρά «πριόνια» δουλεύουν και τώρα στην άκρη του δάσους.
- ε) Καιρός ήτανε πια να περπατήσει και λίγο τον τόπο του.
- στ) Πήρε το δισάκι του ένα πρωί – να κατέβαινε ως κάτω στη ρεματιά, να «μπαίνει λίγο στο δάσος.
- ζ) Έκατσε λίγο – την είδε την τυραγνία των ανθρώπων, των μουλαριών να κουβαλούν ως τα φορτηγά τους μεγάλους κομμένους κορμούς.
- η) Πήρε το παλιό μονοπάτι των τσομπαναραίων, των ξυλοκόπων, των παλιών λήσταρχων που τραβάει για την κορφή.
- θ) Έφτασε στο ξέφωτο που “ξερε, κοντά στην κορφή -ένα μικρό λιβάδι-σκηνίτες εκείνα τα χρόνια τα φέρναν εδώ και βοσκούσανε τα μικρά κοπάδια τους.

Δημήτρης Χατζής, Το διπλό βιβλίο

5. Να βάλεις τις περιόδους σε σειρά ώστε να σχηματίσουν μία παράγραφο:

- α) Σε αρχαιολογικές ανασκαφές στο Ιράκ, στην Αίγυπτο και αλλού, βρέθηκαν απανθρακωμένοι σπόροι σιταριού, μερικοί από τους οποίους υπολογίστηκε ότι έχουν ηλικία περίπου 8.700 χρόνων.
- β) Επίσης οι κάτοικοι των λιμναίων οικισμών της Ελβετίας καλλιεργούσαν ένα μικρόκοκκο είδος σιταριού.
- γ) Το σιτάρι είναι από τα πρώτα φυτά που καλλιέργησε ο άνθρωπος και τα ίχνη του χάνονται στα βάθη της ιστορίας.
- δ) Υπολογίζεται ότι στην Κίνα καλλιεργούσαν σιτάρι από τον 27 ο αι. π.Χ.

Φυτολογία, Εκδοτική Αθηνών Σειρά περιόδων:.....

6. Να βάλεις τις περιόδους σε σειρά ώστε να σχηματίσουν μία παράγραφο:

- α) Οι Έλληνες απ' όλα τα μέρη κατέφευγαν σ' αυτά, για να πληροφορηθούν το μέλλον και να ζητήσουν τη συμβουλή των θεών για κάποια υπόθεση τους.
- β) Είδαμε κιόλας ότι συμβουλευόνταν τα μαντεία για το θέμα του αποικισμού.
- γ) Το πιο γνωστό όμως μαντείο σ' ολόκληρη την αρχαιότητα, αφιερωμένο στο θεό Απόλλωνα, ήταν το μαντείο των Δελφών.
- δ) Πανελλήνια θρησκευτικά κέντρα ήταν και τα μαντεία.
- ε) Ενα από τα πιο παλιά μαντεία ήταν το πανάρχαιο μαντείο της μακρινής Δωδώνης, αφιερωμένο στο Δία.
- στ) Η φήμη του ήταν τόσο μεγάλη, ώστε έρχονταν να το συμβουλευτούν και ξένοι.

Ιστορία Α" Γυμνασίου

Σειρά περιόδων:.....

Αρετές μιας καλής παραγράφου:

1. Σαφής σκοπός
2. Επαρκής ανάπτυξη
3. Ενότητα
4. Αλληλουχία νοημάτων
5. Συνοχή

Η παράγραφος αποτελεί τη βάση για τη σωστή ανάπτυξη οποιουδήποτε θέματος.

Μια καλή παράγραφος πρέπει να έχει ένα σαφή σκοπό. Το περιεχόμενο της αναπτύσσεται λοιπόν γύρω από μια βασική ιδέα, ένα θέμα. Αυτή η ιδέα πρέπει να στηρίζεται με αρκετές λεπτομέρειες. Η επαρκής ανάπτυξη όμως δεν φτάνει. Χρειάζεται προσοχή ώστε η παράγραφος να μην περιέχει και στοιχεία άσχετα με τη βασική ιδέα, που διασπούν την ενότητα των νοημάτων. Επίσης τα νοήματα πρέπει να ακολουθούν το ένα το άλλο με μια λογική σειρά και ο λόγος να προχωράει περνώντας σταδιακά από σημείο σε σημείο. Οι προτάσεις και οι περίοδοι συνδέονται μεταξύ τους, για να μπορεί ο αναγνώστης να παρακολουθεί το κείμενο χωρίς εμπόδια ή απορίες. Επομένως, πριν αρχίσουμε να γράφουμε πρέπει να σκεφτούμε: α) τι θέλουμε να παρουσιάσουμε στην παράγραφο μας β) τι θα αποκλείσουμε και γ) με ποιες λεπτομέρειες θα αναπτύξουμε τη βασική μας ιδέα. **Σαφής σκοπός**

Η θεματική περίοδος, πρέπει να εκθέτει με ακρίβεια, σαφήνεια και συντομία την κύρια ιδέα της παραγράφου, αλλά και να εκφράζει τη στάση του συγγραφέα απέναντι στο θέμα που αναπτύσσει, να φανερώνει δηλαδή σαφώς το σκοπό του συγγραφέα.

ΜΙΣΑΗΛΙΔΗΣ